

De wolf en de paardensector

De wolf is terug in Nederland en zorgt voor veel dierenleed. Zo ook bij paardachtigen. De Sectorraad Paarden (SRP), waar de Koepel onderdeel van is, heeft zich al eerder uitgesproken dat de minister met een aanpak moet komen om beheer op de wolf mogelijk te maken. Maar intussen worden dieren gegrepen en leven er veel zorgen bij pony-, ezel- en paardenhouders. Daarom moet er ingezet worden op financiële middelen, voorlichting en nader onderzoek om paardachtigen beter te kunnen beschermen.

In Nederland neemt het aantal incidenten hand over hand toe. In 2020 waren er in Nederland tot oktober van dat jaar al ruim twee keer zoveel wolvenaantallen geregistreerd als in heel 2019. Vanaf 7 maart 2015 hebben inmiddels 1.148 dodelijke bijtincidenten met landbouwdieren plaatsgevonden, waarvan de wolf met zekerheid als dader is vastgesteld. De afgelopen periode heeft ook de paardensector incidenten met wolven te betreuren gekregen. Tussen 10 augustus en 30 november van dit jaar zijn er 9 meldingen gedaan over een mogelijke aanval door de wolf. Drie pony's zijn gedood en één paard. Zes dieren raakten gewond (op één locatie twee paarden). Slechts in één geval met een dode pony is bewezen dat het om een wolf gaat. In alle andere gevallen is de diersoort nog niet bekend. Op één melding uit Friesland na, komen alle meldingen uit de provincie Drenthe.

Waar zitten wolven

De eerste wolf vestigde zich in 2018 op de Noord-Veluwe. Begin 2019 voegde zich hier een tweede wolf bij. Dit paartje kreeg sinds 2019 ieder jaar jongen. De afgelopen jaren ontstonden er meer wolvenparen. In 2022 zijn er inmiddels bij vier wolvenparen minimaal 16 wolvenwelpen geboren. Minimaal drie in het gebied Zuidwest-Drenthe/Zuidoost-Fryslân, zes op de Noord-Veluwe, vier op de Midden-Veluwe en drie in Park de Hoge Veluwe. Dit betekent dat er vier roedels in Nederland aanwezig zijn, waarvan een voor het eerst in het noorden van Nederland. Daarnaast is er regelmatig activiteit op de Zuidwest-Veluwe, in het grensgebied tussen Noord-Brabant en Limburg en in de regio Zuidwest-Brabant en Zeeland. Ook zijn er wolventerritoria vlak over de grens met Duitsland en België (zie afbeelding 1).

Er zijn nu in Nederland vier plekken waar de wolf zich officieel gevestigd heeft en er een provinciale wolvencommissie is ingesteld. Dit betreffen de provincies Friesland, Drenthe, Noord-Brabant en Gelderland.

Legenda:	
<i>Gekleurde wolf:</i>	gevestigde wolf
<i>Grijze wolf:</i>	zwervende wolf
<i>Witte wolf:</i>	sterk vermoeden aanwezige wolf
<i>Wolvenpoot:</i>	wolfwaarnemingen
<i>Auto:</i>	aangereden wolf

Afbeelding 1: wolvenmonitoringskaart versie 1 december 2022

Bron: BIJ12

Preventieve maatregelen

Hoewel preventie de voorkeur heeft, twijfelt de SRP sterk of deze maatregelen ook beoordeeld zijn op effectiviteit, onbedoelde bijeffecten en betaalbaarheid. Overal hekken en rasters plaatsen is geen oplossing. Dat heeft ingrijpende gevolgen voor het landschap en andere wilde dieren en is ontzettend kostbaar. Echter, op dit moment laat het beleid van de overheid geen keuze anders dan het treffen van voorgestelde preventieve maatregelen om het de wolf in ieder geval zo moeilijk mogelijk te maken.

Om te bepalen of wolfwerende maatregelen nemen nodig is, is inschatting maken van het risico op een aanval van een wolf stap 1. Bekijk allereerst of u in een gebied zit waar de wolf actief is. Dat is niet in heel Nederland het geval. Zit u wel in een gebied met een actieve wolf, bekijk dan welke preventieve maatregelen u kunt nemen. Wanneer de wolf aanvalt, gaat het vaak om oudere, zwakkere of kleine dieren, die onvoldoende beschermd zijn. Niet alleen door een wolfwerende afrastering, maar ook door het kuddeverband waarin ze in de wei staan. De wolf is een opportunist: hij kiest kwetsbare dieren, waartegen hij meer kans maakt. Daarom is het aan te raden om dieren, zeker merries met veulens 's en kleinere pony's, nachts op stal te zetten. Echter, bent u niet in de gelegenheid om kwetsbare dieren 's nachts op stal te zetten, zorg voor een goede omheining met een wolfwerende buitenzijde. Het gebruik van adequate afrasteringen met stroom(-draden) wordt zeer aanbevolen. Het basisprincipe aan de wolfwerende (buiten)zijde is een hoogte van 120 cm,

voorzien van stroomdraden, met hoogstens 20 cm tussen de onderste draden en een spanning van minstens 4.500 Volt.

In de '[Faunaschade PreventieKit](#)' voor de wolf van BIJ12 staat een overzicht van preventieve maatregelen die dierhouders in een wolvengebied kunnen nemen om schade door wolven te voorkomen of beperken. Schade door wolven valt niet geheel uit te sluiten, maar de kans op een aanval door de wolf kan wel sterk beperkt worden door de inzet van preventieve maatregelen.

Mochten houders van paardachtigen advies willen hebben over het wolfwerend maken van hun huidige afrastering, de wolvenconsulenten in Friesland, Drenthe en Gelderland adviseren dierhouders kosteloos over wolfwerende maatregelen, zowel op afstand (telefonisch, e-mail) als op locatie. Via de website van de provincies kan een afspraak gemaakt worden.

Advies bij aanval door de wolf

Heeft u toch schade aan uw dieren door een aanval van de wolf dan wordt deze grotendeels vergoed door BIJ12. Via DNA-onderzoek, of op een andere onomstotelijke wijze, kan worden aangetoond of de schade al dan niet veroorzaakt is door een wolf. Voor inzicht in de ontwikkeling van bijtincidenten van paardachtigen is het van groot belang dat in alle gevallen melding wordt gedaan. Het advies van de SRP is daarom om bij het vermoeden van een aanval door een wolf foto's te maken van het kadaver - met name van de bijtewonden - en contact te zoeken met [BIJ12](#). Het fonds beoordeelt de foto's en komt - indien noodzakelijk - binnen 24 uur DNA-monsters afnemen. Dek daarna het kadaver af, maar laat het wel liggen. Laat een dierenarts de overige aanwezige paardachtigen checken (kosten worden vergoed) én verplaats deze dieren naar een andere locatie; bij een succesvolle aanval komt de wolf vaak terug naar de locatie waar hij heeft toegeslagen. Tot slot: vraag een collega om u bij te staan, want het blijft zeer akelig om een gedood dier aan te treffen.

Wil je de informatie over de schade die de wolf in Nederland aanricht volgen? Op de website van BIJ12 worden alle [incidenten](#) gemeld.

Subsidieregeling preventieve maatregelen

Schapen- en geitenhouders in erkend wolvengebied in Gelderland, Friesland, Drenthe en Noord-Brabant krijgen een tegemoetkoming in de kosten voor het nemen van preventieve maatregelen. SRP heeft onlangs gesprekken gevoerd binnen de gebiedscommissie preventie wolvenschade Drenthe om deze regeling ook open te stellen voor houders van paardachtigen die preventieve maatregelen willen treffen. Er is goede hoop dat deze regeling in 2023 ook beschikbaar komt voor zowel professionele als hobbymatige paardenhouders in de provincie Drenthe.

Wettelijk kader en schadevergoeding

Beheer van de wolf is niet mogelijk omdat de wolf een beschermde status in Europa heeft. Het is verboden om wolven te doden, vangen en opzettelijk te verstoren. Echter recent heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen over het aanpassen van de beschermingsstatus van de wolf. Wanneer, op basis van monitoringsgegevens, blijkt dat de gewenste wolvenpopulatie is bereikt, is de weg vrij om de status van de wolf in de Habitatrictlijn te verlagen van 'zeer beschermd' naar 'beschermd'. Het is nu aan de Europese Commissie om gehoor te geven aan de oproep vanuit het Europees Parlement en met wijzigingsvoorstellen te komen van de Habitatrictlijn.

Daarnaast blijven we samen met de andere lid-organisaties van de SRP benadrukken dat als de maatschappij ervoor kiest om wolven een plek in Nederland te geven, diezelfde maatschappij ook de partijen moet ondersteunen die schade ondervinden van de wolf. Dat betekent dat preventie tegen én schade door wolven, waaronder indirecte schade, volledig en snel moet worden vergoed.